

ГРАЃАНСКИ ЦЕНТАР
АКТИВУМ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2020 ГОДИНА

СОДРЖИНА:

ГРАЃАНСКИ ЦЕНТАР АКТИВУМ -----	3
ПРОЕКТ КУЛТУРА ЗА КУМАНОВО#КУМАНОВО ЗА КУЛТУРА -----	5
ПРОЕКТ “ДОНЕСЕТЕ СВОЈ УРЕД”-----	12
ПРОЕКТ “ОДЛУЧУВАЧ”-----	15
РАЗВИВАЊЕ НА НОВИ ИНИЦИЈАТИВИ -----	17
ПУБЛИКАЦИИ -----	18
ПАРТНЕРИ И СОРАБОТНИЦИ -----	19

ГРАЃАНСКИ ЦЕНТАР АКТИВУМ

Здружението за активизам, едукација, култура и уметност Граѓански центар “АктивУМ” е здружение на граѓани посветено на промовирање, информирање, едукација, дискусија, соработка и развивање на културни, уметнички и социјални програми, со акцент на вклучување на младите. Формирано е со слободно здружување на граѓани во 2002 година, а пререгистрирано во 2019 година.

Водени од **визијата** – Општество на информирани, одговорни и активни граѓани, здружението се стреми целосно да ја исполни својата **мисија** на напредување и зајакнување на граѓанското општество и локалните заедници преку:

- подобрување на неформалната директна и индиректна едукација на населението;
- поттикнување на граѓанското учество и активизам;
- промоција на недискриминација и зајакнување на ранливите членови на заедниците;
- зајакнување на меѓуетничките односи и
- економски и културно уметнички развој;

Цели на Здружението:

- Унапредување и афирмација на сите аспекти на културниот живот на локалното население со цел подобрување на квалитетот на живеење и мотивација за учество во донесувањето на општествено одговорни одлуки;
- Поддршка и јакнење на младинскиот активизам и волонтерство во локалната заедница;
- Промоција и заштита на човековите права на сите маргинализирани категории на граѓани и зајакнување на ранливите членови на заедницата, со посебен фокус на лицата со физичка и ментална попреченост;
- Вмрежување и соработка во рамки на самата, но и со други локални заедници со цел размена на искуства и добри практики во решавањето на локалните и универзалните потреби на сите категории на граѓани во самата локална заедница
- Зајакнување на капацитетите на Здружението АктивУМ, со цел поефикасно спроведување на мисијата и целите;

Начелата според кои се раководи здружението се еднакви можности, недискриминација, вклученост, родова еднаквост и дијалог кој охрабрува активизам и води кон личен и колективен развој на заедницата.

Во 2020 година Здружението беше фокусирано кон реализација на тековните проекти, но и развивање на нови иницијативи и партнерства.

Во 2020 година ги реализиравме следните проектни активности:

- Донаторски настан Куманизам=Хуманизам како дел од проектот Култура за Куманово # Куманово за Култура;
- Активности од проектот “Донесете свој уред”;
- Активности од проектот “Одлучувач”;
- Развивање на нови иницијативи и партнерства;

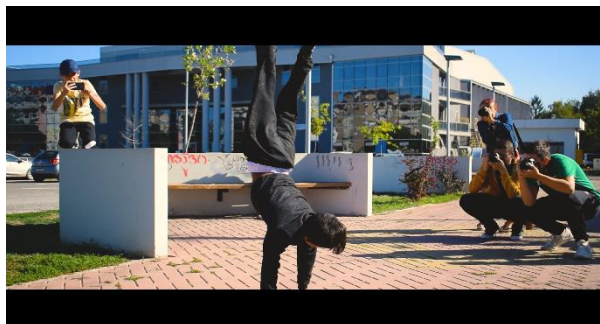

ПРОЕКТ: КУЛТУРА ЗА КУМАНОВО#КУМАНОВО ЗА КУЛТУРА

- **Период на реализација:** Август 2019 до Март 2020 год.
- **Финансиска поддршка:** Регионалната програма за локална демократија во Западен Балкан (ReLOaD) кој е финансиран од ЕУ, а го спроведува Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), кофинансиран од Општина Куманово.
- **Цели на проектот:** Основната цел и фокус на проектот беше афирмација на традицијата, културното и духовното наследство на општина Куманово, преку мобилизација и учество на самата заедница, а со посебен акцент на зајакнување и вклучување на младите. Целите ги постигнавме преку:
  1. Афирмирање на уличниот фестивал како алатка за претставување и славење на духовното и културното наследство во градот преку мобилизација на локалното население, а посебно младите;
  2. Афирмирање на донаторството и филантропијата помеѓу бизнис заедницата во Куманово како алатка за општествена одговорност, но и културна вредност за соживот и солидарност;
- **Реализирани активности:**
  1. **Работилници за улична фотографија** (септември-октомври 2019).
Беа одржани 10 работилници за улична фотографија на кои беа обучени 20 лица на возраст од 12-50 год.

Фотографии од работилниците:

Видео записи од работилниците

[Работилница #1 Теорија за улична фотографија](#)

[Работилници за улична фотографија](#)

- 2. Конкурс за фотографија.** Распишавме конкурс за фотографија со мотиви од старо и ново Куманово. Пристигнаа 181 фотографија од 56 автори од Куманово и пошироко. Формиравме комисија од искусни фотографи кои направија селекција на најдобри 20 фотографии од кои првите три беа парично наградени.
- 3. Изработка на албум со разгледници од старо и ново Куманово.** Албумот ги содржеше 20 најдобри фотографии избрани од фото конкурсот изработени како разгледници проследен со текст на автентичен кумановски дијалект кој го отсликува животот во Куманово низ петте века постоење со ликови и настани кои оставиле белег во градот;

4. **Уличен фестивал “КуманиУм”.** Целодневниот фестивал се одржа на 26.10.2019 (сабота), на јавниот плоштад пред НЦУК Трајко Прокопиев. На самиот фестивал како изложувачи, изведувачи и волонтери земаа учество вкупно 319 лица, на најразлична возраст.

Видео запис од фестивалот:

[Уличен фестивал КуманиУм](#)

5. **Изложба на фотографии од старо и ново Куманово.** Изложбата беше поставена во НУЦК Трајко Прокопиев и граѓаните имаа можност да ја посетат во периодот

од 26.12.2019 до 10.01.2020. Изложбата ја отвори претседателот на советот на општина Куманово и имаше околу 100 посетители. На самата изложба беа доделени наградите на првите три наградени фотографии како и сертификати за улична фотографија на учесниците на работилниците.

Видео запис од изложбата:

[Видео од отварањето на изложбата на фотографии од Старо и Ново Куманово](#)

6. Донаторски настан Куманизам=Хуманизам

Донаторскиот настан се одржа на 07.02.2020, во Занаетчискиот дом во Куманово. Настанот го отвори градоначалникот на општина Куманово, како градоначалник но и член на бизнис заедницата, со мотивациско обраќање за важноста на општествената одговорност во општината.

На интересен, интерактивен и забавен начин со музика и хумор беше презентирани квизот базиран на локални настани и локални уметници, а со цел интеракција и мобилизација на бизнис заедницата да земе учество во собирањето на донации. Донациите ги собравме преку: котизација за учество на настанот, тивка аукција, јавна аукција, донации во натура. Сите производи (фотографии, слики, фото албум кои што беа продадени на донаторската вечер, беа производи кои што ги добивме преку реализацијата на активностите од истиот проект. Беа изложени вкупно 35 дела, од кои се продадоа 22 дела.

На настанот учествуваа 34 локални фирми, и претставници на јавни институции, а присуствуваа околу 160 гости. На самиот настан на сите донатори им се врачја благодарници за учество на донаторскиот настан.

Извештај за прибрани донации:

- Преку донации во вид на котизација беа собрани 75.000 денари.
- Донации во натура (производи за корисници): 1 пакет храна во износ од 3000 денари и 7 хигиенски пакети/средства за чистење за 7 семејства кои беа наведени во листата дека живеат во сиромаштија.
- Донации во вид на услуги и поддршка за организација на настанот: 8 (осум) локални фирми донираа инвентар и услуги за организација и спроведување на Донаторскиот настан: маси, чаршафи, шминка и фризури за бенд и водители, медиумски простор за промоција и 2 дела за аукција.
- Преку тивката и јавната аукција беа собрани вкупно 58 000 денари од продадени 22 дела, а беа понудени 35 дела.

Заклучок:

На донаторскиот настан учествуваа 34 локални фирми/компани при што се собраа вкупно **133.000 денари** + донации во производи (**1 пакет храна и 7 пакети хигиенски производи**).

Распределба на собраните средства:

Формиравме комисија за преглед и распределба на добиените донации во рамки на Донаторскиот настан. Комисијата беше составена од пет члена: два претставника од ГЦ Активум, два претставника од Бизнис секторот и еден претставник од општина Куманово.

Пред комисијата беа презентираа прибраните донации и листата на семејства за поддршка, при што беа одредени приоритетите во распределбата на средствата. Комисијата ја донесе следната одлука:

- На две малолетни деца кои имаат потреба од лекување да им се доделат еднакво финансиски средства од по 49 500,00 денари (нето) и истите да бидат префрлени на нивни жиро сметки, по претходно потпишан договор за донација.
- На останатите седум семејства во социјален ризик да им се доделат по еден пакет хигиенски средства и по еден пакет прехранбени производи во износ од 3.000

денари нето. Исто така со секое од семејствата да се потпише договор за донација. Пакетите со прехранбените производи да се подготват во согласност со потребите во семејствата.

Паричните средства беа префрлени на двете семејства на нивните жиро сметки, а пакетите со храна и средства за чистење се доставија до Црвен Крст и Ромската Женска Организација Даја, кои ги доставија на крајните корисници (вкупно 7 семејства);

Видео запис од донаторската вечер:

[Донаторска Вечер Куманизам=Хуманизам - видео](#)

➤ **Влијание на проектот**

1. Работилниците за фотографија им дадоа можност на младите да ја користат фотографијата како алатка преку која ќе ја подигнат јавната свест за важноста на социјалните случувања или проблеми во заедницата во која живеат. Првата тема со која се соочија е афирмација на локалната култура, но истите вештини во иднина можат да ги искористат да го искажат јавно своето мислење на различни теми, вклучително и застапување за промени.
2. Изложбата на фотографии од Куманово, изработката и промоцијата на фото албумот беа во функција на документирање и афирмација на локалната култура и вредности, и тука го извршија своето влијание и ја остварија целта. Истите беа погледнати од бројна публика (на уличен фестивал, на изложба, на донаторски настан), а остануваат и како промотивен материјал и документ за идните генерации.
3. Уличниот фестивал понуди можност за активно учество на граѓаните во активностите кои ги нуди фестивалот, развивање на волонтерството, социјално, културно и економско зајакнување на заедницата како и градење на свеста за различни култури и идентитети. Во однос на родовата перспектива, вклученоста на мажите и жените беше релативно балансирана, но сепак со предност на жените, при што беше евидентно и за поздрав како жените и девојчињата ги користат традиционално женските улоги и активности во семејството (како шиенење, украсување, хеклање, готвење) за сопствено економско зајакнување преку развивање на свои мали бизниси, здружување во групи на жени ракотворки кои заедно настапуваат и се поддржуваат, но и ги промовираат рачните изработки како вредност која се цени и треба да се негува. Фестивалот како настан овозможи уште една платформа да жените и девојките ги промовираат своите вештини и добијат можност за заработка.
4. Влијанието на Донаторскиот настан го гледаме на две нивоа:
  - На ниво на самата бизнис заедница, со која се воспостави основна доверба и добра основа за понатамошна работа и поголеми чекори во поддршката на локалната заедница преку поголеми чекори како што се: вработување на лица од ранливи

категории, стипендии за ученици од ранливи семејства, помош во домување и слично.

- Кај крајните корисници, т.е семејствата кои добија поддршка, особено семејствата со деца на лекување, за кои оваа поддршка значеше олеснување на моменталната состојба и чекор поблиску до потребните интервенции.
5. Уличниот фестивал “КуманиУм” предизвика голем интерес како кај локалното население така и во локалната самоуправа. Фестивалот беше препознаен како иновативен и несекојдневен. Фестивалот влезе во годишната програма на Општина Куманово. Во 2020 година беа доделени средства за реализација на истиот, меѓутоа поради состојбата со пандемијата не бевме во можност да го реализираме. За 2021 година повторно се доделени средства за фестивалот, а неговото одржување повторно ќе зависи од препораките на владата на РСМ.

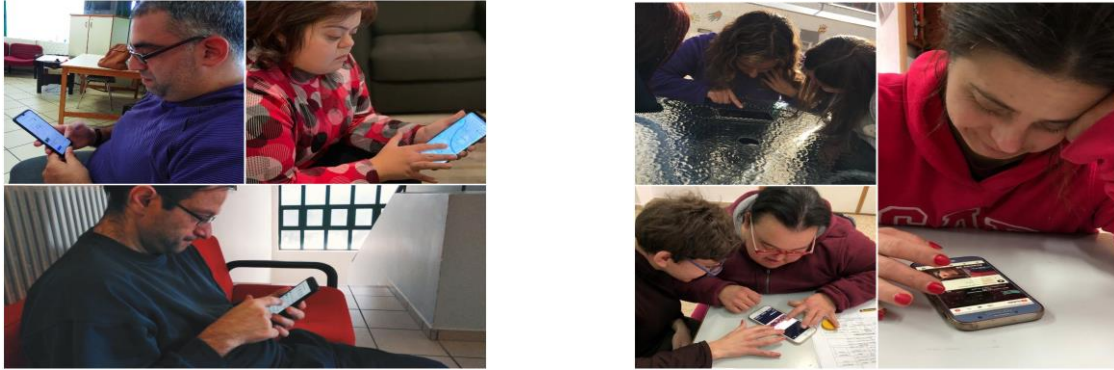

ПРОЕКТ: ДОНЕСЕТЕ СВОЈ УРЕД - како едукативен метод за подобрување на вработливоста кај лицата со интелектуална попреченост

- **Период на реализација:** 15 Октомври 2019 – 14 Март 2022 година

- **Финансиска поддршка:** Еразмус + програма, К2 акција стратешко партнерство - образование на возрасни;
- **Партнери на проектот:** Здружение за лица со интелектуална попреченост од Р. Полска, Универзитетот Харан од Р. Турција, Фондација Еспурна од Р. Шпанија и Центарот за стручно оспособување МАРГАРИТА од Р. Грција.

- **Опис на проектот:** Луѓето со интелектуална попреченост можат да бидат вработени во заедницата и да заработуваат. Тие имаат право да бидат поддржани, да бараат и добиваат ресурси и да бидат успешни во вработувањето во заедницата. Да се биде во можност да се создаде „привлечна“ биографија, да се има концепт на разбирање и управување со времето, да патуваат самостојно до и од работа, се само неколку од потребите што луѓето со интелектуална попреченост треба да ги покријат, во врска со вработливоста.

Луѓето со типичен развој користат мобилна технологија за да станат покомпетентни во барањето, добивањето и зачувувањето работа. Луѓето со интелектуална попреченост исто така треба да имаат право да го сторат истото.

Обука на лицата со интелектуална попреченост за употреба на мобилни технологии, како и на нивните тренери за тоа зошто и како да ги користат овие технологии, е суштината на проектот.

- **Целни групи:**

Лицата со интелектуална попреченост (ИП) кои треба да бидат во околина која е стимулативна за нив со цел да овозможи нивен развој и независност на работно место. Лицата со ИП кои постојано со себе го носат својот дигитален уред, а користејќи го овој метод ќе добијат поддршка на училиште или на работното место, ќе развијат технолошки вештини, комуникација, соработка и креативност со цел нивна целосна инклузија во општеството. Проектот на лицата со ИП ќе им даде

можност да излезат од својата осаменост и да ја зголемат нивната одговорност, самодоверба и независност.

Наставниците, тренерите, волонтерите, како и родителите на лицата со ИП вклучени во проектот ќе можат да ја збогатат едукативната програма со нов едукативен метод и на тој начин да се справат со предизвикот на вработување на лицата со ИП на отворен пазар на труд. Исто така, редовно ќе споделуваат искуства со колеги од други земји од слични институции или организации со што ќе се здобијат со нови уникатни вештини и знаење - докажани со практики, и истите ќе можат да ги применат во работата со лицата со ИП.

➤ **Реализирани активности во 2020 г.**

- **Прирачник за тренери кои работат со лица со ИП.** Проектниот тим подготви прирачник за тренери кој содржи информации за користење на мобилни уреди и апликации.
- **Брошура во лесно читлива форма.** Подготвивме брошура во лесно читлива форма наменета за возрасни лица со интелектуална попреченост особено за оние кои се заинтересирани да бидат вработени на слободниот пазар на трудот или да ја задржат својата работа на него.
- **Подготовка на 10 кратки филмови за користење на мобилни апликации** кои ќе им користат на стручните лица во процесот на обука на лицата со интелектуална попреченост.
- **Обука на едукатори, наставници кои работат со лица со интелектуална попреченост.** Во обуката беа вклучени 8 стручни лица од различни градови во РСМ, кои работат со лица со интелектуална попреченост. Обуката беше одржана он лајн поради неможноста да се патува надвор од државата. На обуката беа презентирани мобилни апликации кои можат да ја зголемат можноста за вработување на лицата со ИП.

Процесите започнати во 2020, ќе продолжат до 2022ра, со **обука на лица со интелектуална попреченост** за правилно користење на мобилните апликации, **вебинари за наставници/тренери** и подготовка на **МООС (Масивни Отворени Онлајн Курсеви)** наменети за тренери кои обучуваат едукатори, лица со ИП, наставници кои работат со лица со ИП, работодавачи кои сакаат да вработат лица со ИП и сите оние кои се заинтересирани да научат нешто повеќе за овој едукативен метод.

ПРОЕКТ ОДЛУЧУВАЧ

- **Период на реализација:** 15 Ноември 2020 – 14 Мај 2023
- **Финансиска подршка:** Еразмус + програма, К2 акција стратешко партнерство - образование на возрасни,

- **Партнери на проектот:** Здружение за лица со интелектуална попреченост од Р. Полска, Здружение за грижа на лица со интелектуална попреченост "Вилтис" Р. Литванија, Фондација ПОДДРШКА и Фондација Кампус од Р. Шпанија и Центарот за стручно оспособување МАРГАРИТА од Р. Грција.

- **Целни групи:**

Лица со посебни потреби за учење (интелектуална попреченост, социјална попреченост, проблеми со менталното здравје, итн.), кои по завршување на проектот преку концептот на поддржувано носење одлуки ќе имаат подобра контрола над нивниот живот што е директно поврзано со квалитетот на животот во заедницата во која живеат и делуваат. Поддржаното донесување одлуки им дава на лицата со посебни потреби за учење самодоверба и им помага да стекнат самоопределување и автономија.

Родителите на лицата со посебни потреби за учење, кои треба да бидат едуцирани и насочени во поддржаниот концепт на донесување одлуки.

Наставници, тренери, едукатори, волонтери и други поддржувачи.

- **Активности на проектот:**
  - **Изработка на анализа на моменталната состојба во врска со донесувањето одлуки во форма на интервјуа со возрасни лица со интелектуална попреченост, родители, терапевти и обучувачи.** Подготовка на дигитален водич кој ќе содржи интервјуа кои реално ќе ги прикажат бариерите и проблемите при поддржано донесување на одлуки.

  - **ОДЛУЧУВАЧ Апликација за лица со интелектуална попреченост и професионалци.**

Доработка на апликацијата "Одлучувач" која се базира на метод на анализа на повеќе критериуми. Апликацијата е онлајн алатка и ќе може да се користи во секојдневниот живот при донесување одлуки. Кога одлучувачот сака да донесе одлука – ќе избере најдобро решение меѓу некои решенија за кои тој/таа собира знаење и кој најмногу одговара на неговите/нејзините критериуми.

  - **Брошура во лесно читлива форма за поддржано донесување одлуки.** Подготовка на брошура за лица со интелектуална попреченост која ќе содржи информации за процесот на одлучување, стекнување знаење, преземање одговорност, барање поддршка. Исто така, во брошурата ќе биде претставена и апликацијата Одлучувач.

  - **Мултимедијален пакет за поддржано донесување одлуки.** Подготовка на мултимедијален пакет кој ќе содржи интерактивни презентации за тренерите, едукативни филмови со лица со интелектуална попреченост, игри како и тестови со повеќе избори или други анкети.

- **ОДЛУЧУВАЧ - Методологија за поддржано донесување одлуки со употреба на ИКТ.** Подготовка на методологија за поддржано донесување одлуки која опфаќа анализа на основните елементи и добрите практики идентификувани во Водичот од претходната активност, и капитализирање на основните елементи со цел развој на универзален процес кој треба да биде инкорпориран во самата структура за испорака на услуги кај сите партнерски организации.
- **Педагошко пилотирање.** Подготовки со цел развивање универзална програма за обука за донесување одлуки. Во пилотирањето ќе бидат вклучени професионалци, тренери, едукатори, семејствата и лицата со интелектуална попреченост.
- **Обука.** Подготовка на обука на тема "Како да ги учиме и поддржуваме возрасните со посебни потреби и родителите во процесот на поддржано донесување одлуки.

Во 2020та проектниот тим работеше на реализација на првата проектна активност: **Изработка на водич за моменталната состојба во врска со донесувањето одлуки во форма на интервјуа со возрасни лица со интелектуална попреченост, родители, терапевти и обучувачи.** За таа цел се направија подготовки во однос на избор на лица со попреченост за интервју, разговори со родителите за учество во проектот како и избор на стручни лица кои ќе бидат интервјуирани. Исто така се работеше на подготовка на области и прашања за интервјуата како и процесот на изготвување на анализа. Активноста ќе биде завршена до крајот на март 2021 година.

РАЗВИВАЊЕ НА НОВИ ИНИЦИЈАТИВИ И ПАРТНЕРСТВА

Во текот на 2020 година АктувУм оствари соработка со Организацијата НАЛЕД Србија, Здружението на жени Роза од Р. Србија и МИР Фондацијата од Македонија со цел развивање на иницијатива за подобрување на вработливоста со посебен акцент на жени и

млади од руралните подрачја. После направените анализи на моменталната состојба дојдовме до идеја да подготвиме проект кој ќе им понуди на населението од руралните средини стекнување на нови вештини за економски активности ориентирани спрема пазарот и користење на ресурси кои ќе го развијат социјалното претприемништво.

Со проектот аплициравме на повикот за Прекугранична соработка Србија - Северна Македонија 2016-2020 ИПА 2.

Проектот беше одобрен во декември 2020 година од страна на Министерството за финансии на Р. Србија и ќе започне со реализација во првото тромесечие на 2021 година.

ПУБЛИКАЦИИ

---

1. Прирачник за улична фотографија

[Прирачник за улична фотографија](#) - македонски

[DORACAK PËR FOTOGRAFINË NË RRUGË](#) - албански

2. Прирачник за тренери кои работат со возрасни лица со интелектуална попреченост

Прирачник за обучувачи - македонски

Trainer's manual - англиски

3. Брошура во лесно читлива форма наменета за лица со интелектуална попреченост

Брошура за самозастапници - Јас го користам својот уред - македонски

Brochure for self advocates - англиски

ПАРТНЕРИ И СОРАБОТНИЦИ:

Општина Куманово

Фондација за култура и спорт Куманово

НУЦК Трајко Прокопиев Куманово
ЈП Водовод Куманово
ЈП Пазаришта
ЈП Чистота и зеленило
ОУ Крсте Петков Мисирков Куманово
ОУ Кочо Рацин Куманово
ОУ Наим Фрешери Куманово
ОУ Толи Зордумис Куманово
ОУ Вук Караџич Куманово
Гимназија Гоце Делчев Куманово
ОСТУ Наце Буѓони Куманово
КУД Ѓоко Таневски
Драмско студио ПЕРЦИПИО
Фото Клуб Куманово
МИР Фондација Скопје
NALED Србија
Здружение на жени Роза Србија
Здружение за лица со попреченост Полска
VILTIS Литванија
Support Girona Шпанија
Campus Arnau D'escala Шпанија
Margarita VTC Грција
ESPURNA Шпанија
Harran University Турција
Ромска Организација "ДАЈА" Куманово
Црвен Крст Куманово
Ротери клуб Куманово

Бизнес сектор